

Н. В. Зачосова,

канд. екон. наук,

доцент кафедри фінансів і кредиту,

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ВІТЧИЗНЯНИХ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД ТА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Діяльність учасників вітчизняного страхового ринку нині супроводжується великою кількістю небезпек і загроз. Переважна більшість із них є традиційними для фінансових посередників, і пов'язані із економічною і політичною нестабільністю, проте останнім часом починають проявлятися досить специфічні форми ризиків для нормальної діяльності страхових компаній та їх економічної безпеки.

Будь-яка страхова компанія може вважати, що перебуває у стані економічної безпеки, якщо уся сукупність її матеріальних ресурсів, у тому числі фінансових, трудових, інформаційних, технічних, тощо, постійно зростає та оновлюється, удосконалюється та розвивається і гарантує компанії господарську стабільність, ринкову конкурентоздатність, потенціал для розвитку та позитивний фінансовий результат. Відповідно, перехід тієї чи іншої несприятливої для компанії події із категорії загроз у категорію конкретного випадку з негативними наслідками та втратами, знижує рівень економічної безпеки страховика.

В умовах подолання учасниками фінансового ринку України наслідків світової економічної кризи 2008—2009 років та одночасному посиленні на світових ринках фінансових послуг глобалізаційних процесів, інтенсифікуються такі загрози економічній безпеці страхових компаній, як втрата фінансової стійкості через ускладнення доступу компаній до кредитних та інвестиційних ресурсів, скорочення обсягів клієнтської бази, ріст кількості та розмірів страхових виплат. Таку ситуацію пояснити нескладно: криза у банківському секторі обмежила фінансові ресурси, які банки раніше спрямовували на кредитування, у тому числі і страхових компаній; інвестори та іноземні компанії, філії яких провадили свою діяльність в Україні, потрапивши у фінансову скруту усі вільні кошти скерували на стабілізації основних напрямків свого бізнесу, підтримку власного фінансового благополуччя та санації материнських

компаній. Фінансово-економічна криза торкнулась і вітчизняного ринку праці, спричинивши хвилю безробіття та зменшення розмірів заробітної плати працівників, переведення їх на неповний робочий день, що змусило широку верству населення перейти від режиму споживання до режиму заощадження та перестати сплачувати страхові внески або ж взагалі не звертатись до послуг страхових компаній. Водночас, розгортання на теренах вітчизняної економіки кризових явищ викликало хвилю страхових випадків, виплати по яким повинні були здійснювати компанії не зважаючи на фінансову скруту. Глобалізація страхового ринку лише посилила негативну дію названих чинників: активно користуючись послугами перестраховування ризиків за кордоном, вітчизняні страховики не забезпечити належні страхові виплати своїм клієнтам, оскільки компанії-флагмани світового страхового ринку та лідери у сфері послуг перестраховування, першими потрапили під вплив кризи та відчували необхідність фінансової підтримки через велику кількість заяв про виплати страхових відшкодувань.

Ще однією сучасною загрозою економічній безпеці страхових компаній, що останнім часом усе частіше набуває форми конкретних випадків, є шахрайство [1, с. 71—104]. Опортуністична поведінка учасників ринку страхових послуг, як тих, що такі послуги надають, так і їх споживачів, несуть у собі загрозу фінансових втрат, руйнування ділової репутації компанії, зменшення кількості клієнтів тощо. Дії зацікавлених осіб, що переслідують мету отримання особистої вигоди і, таким чином, чинять шкідливий вплив на стан економічної безпеки страхової компанії, можна умовно поділити на дві форми прояву: це дії некоректні та дії незаконні. Некоректні дії може чинити персонал страхової компанії, наприклад, затягуючи страхові виплати відмовками про тривале оформлення документів; рекламуючи потенційним клієнтам компанію-конкурента за попередньою з тою домовленістю; нераціонально використовуючи свій робочий час на власні потреби; неухважно або неввічливо ставлячись до клієнта. До незаконних дій можна віднести продаж чистих бланків страхових полісів, крадіжки та реалізацію чи використання на власний розсуд баз даних клієнтів компанії, внесення у страхові документи неправдивих відомостей про фізичних, юридичних осіб чи матеріальні цінності, що призводить до завищення суми страхового відшкодування або заниження розмірів страхових внесків. З іншого боку, дійсний або потенційний клієнт і сам може надавати персоналу компанії дані про об'єкт страхування або страховий випадок, які не відповідають дійсності. Усвідомлюючи це, співробітники страховика повинні ретельно перевіряти усю надану їм інформацію та

сумлінно ставитись до покладених на них обов'язків, адже, недобросовісний працівник може спричинити для страхової компанії більший збиток, ніж шахрай, що є сторонньою особою.

Фінансова глобалізація призвела до інформаційного буму. Вітчизняним злодіям стали відомі методи та механізми шахрайства, що були вигадані та успішно використовувались у багатьох країнах світу, а світова економічна криза збільшила число українців, що через втрату роботи або інших джерел доходу опинились на межі бідності та знесилені відчаєм, нині готові випробувати різні форми страхового шахрайства для отримання виплат. Тому, основні види сучасних загроз для економічної безпеки страхових компаній пов'язані саме з людським фактором. Їм потрібно ретельніше відбирати персонал, особливо тих працівників, що мають доступ до економічної, фінансової інформації та клієнтської бази, а також більше уваги приділяти роботі з клієнтами, аби у погоні за додатковими прибутками, не втратити наявні фінансові активи та ділову репутацію.

Список літератури

1. Шахрайство на фінансовому ринку: Практичний посібник з протидії [за ред. В.Фещенка]. — К.: Українське агентство фінансового розвитку, 2011. — 424 с.

УДК 368

Eva Kafková,

Associate professor Ing., PhD.,
Faculty of Business Economics in Kosice,
University of Economics in Bratislava

Ryszard Pukala,

PhD.,
Institute of Economics and Management
State School of Technology and Economics in Jaroslaw

FINANCIAL SECURITY OF INSURANCE COMPANIES IN THE LIGHT OF THE SOLVENCY II DIRECTIVE

Financial security of an insurance company is one of the key aspects of its functioning, whereas appropriate management of funds and risk related to its operation is its principal task. Due to performed functions, insurers are perceived as public trust institutions. Therefore, the issue of optimising the activity of insurance companies in the